5/3. 3. melléklet

| | |
|---|---|
| BUDAPEST FŐVÁROS VIII. KERÜLET JÓZSEFVÁROSI POLGÁRMESTERI HIVATAL | VÁROSÉPÍTÉSZETI IRODA |

*JEGYZŐKÖNYV*

amely készült

**a Helytörténeti Tanács**

**Trianon-emlékmű képzőművészeti pályázata tárgyban tartott üléséről**

*Helyszín:* Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal,

(1082 Budapest, Baross utca 63-67., III. em. 300. tárgyaló)

*Időpont:* 2017. augusztus 28. 16h30

*Jelen vannak:*

**Sántha Péterné:** alpolgármester, a Helytörténeti Tanács elnöke

**Iványi Gyöngyvér:** főépítész, irodavezető, a Helytörténeti Tanács tagja

**Kemper Zsombor:** jegyzőkönyvvezető, ügyintéző Városépítészeti Iroda

**Ludmann Mihály:** festőművész, művészettörténész a Helytörténeti Tanács tagja

**Martsa Piroska:** animációs mozdulattervező, szobrászrestaurátor művész, műteremvezető, a Helytörténeti Tanács tagja

Sántha Péterné alpolgármester asszony köszöntötte a megjelenteket és megnyitotta a Helytörténeti Tanács ülését, majd ismertette a pályázati kiírást. Később a tagok megismerkedtek a tervekkel, a makettekkel és a művek leírásával.

**Martsa Piroska:** Első véleményezőként elmondta, hogy a művészek az előző pályázattal szemben sokkal nagyobb gonddal állították össze a terveiket. Az 1-es pályaművet nagyon izgalmasnak és fantáziadúsnak találta, ugyanakkor nyomasztó is volt számára, de úgy gondolta, hogy megtelne szeméttel, egyszerűen azért, mert a rozsdás vas látványa olyan hatással van az emberekre, hogy úgy érzik az egy szemétlerakó hely. A vassal az is a gond, hogy bár a művész leírta, hogy gondosan meg lenne építve, de korrodál és hajlamos szétfeszegetni a betont és a követ is. Ugyanakkor nagyon érdekes a terv, a tűz is nagyon tetszik neki a tetején, valószínűleg nagyon izgalmas megemlékezéseket lehetne mellette tartani, ennek nagyon erős hatása lenne. Ami még negatív ezzel a pályaművel kapcsolatban, hogy nagyon bosszantó. A magyarokból a Trianon kapcsán a haragot váltaná ki, de lehet, hogy a megbékélés, vagy a harag feldolgozásának irányába kellene haladnunk. Azt gondolja, hogy az 1-es pályaműnek ez a hátulütője. Egyébként nagyon jó ötlet. Ha nem a közterületen és nem a VIII. kerületben lenne, egy olyan közegben el tudnám képzelni a megvalósítását, bár a Tisztviselőtelep nem olyan rossz. A 2-es számú pályamű makettje nagyon szépen van kivitelezve, de nagyon zavaró érzés, hogy Magyarország, mint egy nagy tehénlepény terül el a

ÉRKEZETT

2017 SZEPT 06. 17-ig

hármas halmon. Miközben a gondolat az rendben van. Ha meg tudná oldani, hogy drapériaszerűbb legyen Magyarország ábrázolása és nagyobb hullámokat vetne, nem csakráncokat, az szerencsésebb lenne. Mert azt mondja az ember, mi ez, erre járt a tehén? Biztos benne, hogy ezt kikezdenék az emberek, és ez gúny tárgyává tenné ezt az emlékművet, miközben a gondolatisága, a zászlótartó oszlop, a szép korona tetszetős.A 3-as számú nagyon tetszett neki. Ez egy nem eredeti, de nagyon jó ötlet. Az, hogy Mária is megjelenik rajta és nagyon információgazdag, ami nagyon fontos szempont. Az az egy gyengéje van csak, hogy egy pontból lehet csak összelátni az egészet, de lehet, hogy az nem feltétlen baj. Meg az is kérdéses, hogy milyen magasságba helyeznék ezt a nézőpontot, 163, vagy 185 cm? Lehet, hogy több lyukat kellene rá fúrni a nézőpont meghatározásaként. Az emlékmű viszonylag védetten helyezkedne el abban az utcában. Neki ez tetszett a legjobban a hely és a funkció és a megoldás szempontjából.

**Ludmann Mihály:** Elmondta, hogy elég komolyan foglalkozott az utóbbi időben emlékművekkel. Most I. világháborús emlékműveket gyűjt, és járja az országot és mindenütt ott vannak ma már szerencsére a Trianon emlékművek. Gyakorlatilag, ezok közül az 1-es számú pályaműhöz hasonlót már láttott Létavértesen, a 2-es számú pályaműhöz hasonlót Sárándon, a 3-as számú pályaműhöz hasonlót pedig Nagybajomban és így tovább. Bárhol megfordul az országban, ahol trianoni emlékmű van, mindenütt történelmi Magyarország, meg a szétdarabolódás látható. A 3–as pályamű koncepciója nagyon hasonlít a Kecskeméti Trianon emlékműre, ahol széttördelve és elcsúsztatva jelenik meg Magyarország. Valami olyan kellene, amitől valóban a józsefvárosi különleges lenne, csak meg kellene találni a jó művészeket hozzá. Olyan, mintha még Trianonnak sem lenne meg az a kiforrott képi világa.

**Sántha Péterné:** Nagyon szépen köszönjük, hogy az értékelésében erre rávilágított. A holnaputáni napon követi a Helytörténeti Tanács ülését egy olyan Bíráló Bizottsági összejövetel, ahol muszáj döntést hozni. Tehát annyit tudunk csinálni, hogy a nyertes pályázót egy picit arra irányítani, vagy arra kérni, hogy ezen, vagy azon változtasson, de döntést kell hoznunk.

**Ludmann Mihály:** Nekem nagyon hiányzik a figuralitás. A 3-as pályamű színben is borzalmas. Az 1-es pályamű pedig igénytelen, annyira egyszerű. Egy betonfal, rajta Nagy-Magyarországgal, még akkor is, hogyha kilátszik a rozsdás vas.

**Iványi Gyöngyvér:** Felhívta a figyelmet arra, hogy azt is kell nézni, hogy a téren mit szeretne a Tisztviselőtelepi Önkormányzati Egyesület és az Önkormányzat. Tehát, hogy milyen funkciók lesznek még adott esetben a felállításra kijelölt téren. Melyik az, amelyiket a legjobban lehet a funkciók figyelembevételével integrálni. Ez közpark lesz, illetve olyan közösségi tér, ahol adott esetben nem csak a trianoni megemlékezést tartják, hanem a tisztviselő telepi embereknek 3-4, akár több programot is szerveznek évente.

**Martsa Piroska:** Tehát ez a 3-as pályamű ellen szól, hiszen az túl nagy területet venne igénybe.

**Sántha Péterné:** Igen, a 3-as pályamű túlságosan sok olyan felületet adna, amit az emberek nem rendeltetésszerűen használnak, akár wc-ként használnak.

**Ludmann Mihály:** Igen, az 56-osok terén szintén ez figyelhető meg. Tehát nem szabad ilyen emlékművet köztéren felállítani.

**Iványi Gyöngyvér:** Elsőre az 1-es számú pályamű tetszett, az egy nagyon modern, nagyon direkt ábrázolás, de az talán nem nagy baj, ha valami egyszerűen megérthető. Mi azt is néztük, hogy melyik, milyen magas. Az 1-es számú pályamű mellett áll egy ember, így azt jól léptékbe lehet tenni. A betonfal kb. 2 méter 50 centi magas. A 2-es számú pályaműnél a talapzat olyan 1.70-1.80 centiméter magas, és a rúdnak 6 méteren van a teteje. A 3-as pályaműnél pedig, ha a költségvetésen belül akarunk maradni, akkor nincs 3 méter a legmagasabb pontja. Tényleg az a kérdés, hogy mit szeretnénk. A klasszikus felfogás, az egyszerűen érthető koncepció legyen előtérbe helyezve?

**Martsa Piroska:** Mindenképp érthetőnek kellene lennie, még ha közhelyes is, csak ne legyen silányul megoldva, ne legyen félreérthető, mint itt ez a palást szerű Nagy-Magyarország.

**Iványi Gyöngyvér:** A Helytörténeti Tanácsnak kell tennie egy ajánlást a Bíráló Bizottság részére, hogy melyik művet preferálja, azzal, hogy kéri, hogy ezen és ezen esetleg változtasson a művész. A 2-es pályamű országzászlóra utal. Annak idején minden településen volt egy országzászló. Itt is volt egyébként a kerületben, csak aztán eltűnt. Az zárt helyen volt, de nem találták pontosan a nyomát, de valahol a Kerepesi úton volt egy udvarban. Volt hozzá ábrázolás is, csak a cím nem stimmelt a mai viszonyokhoz.

**Martsa Piroska:** Igen, ezt írja is a leírásban. Tehát ha vannak ilyen szempontok még, akkor a 2-es számú pályamű nem lenne rossz akkor, ha meg lehetne oldani azt, hogy nem érti félre az ember azt a leplet ott rajta, hanem kisebb, vagy ráfeszül, vagy nagyon hullámozzon. Ugyanakkor a Szent Koronát egy magyar lelkű ember szívesen látja, a zászlórúd is rendben van, Nagy-Magyarország is rendben van és a hármas halom is. Még ha közhelyeket is használ, ez egy kulturált látványterv és elgondolás.

**Iványi Gyöngyvér:** Tulajdonképpen a 2-es számú pályaművel nincs gond, mint műalkotás.

**Martsa Piroska:** Igen. Sablonokat használ, de Trianon az olyan, hogy szájba kell rágni, és az új generációnak is mindig meg kell érteni. És bizony, azt gondolom, hogy ebben lehet, hogy valami nagyon egyedi nem lenne szerencsés. Most vitatkozom a kollega Úrral, mert igenis evidentumokat kell a következő generációnak is átadni, úgy, hogy ne kelljen különösebben magyarázni.

**Sántha Péterné:** Főképpen azért, mert negyven éven keresztül nem volt tantervi anyag.

**Iványi Gyöngyvér:** Elsőre neki az 1-es számú pályamű tetszett, a betonfal az olyan egyszerű, olyan nagyon karakán, olyan nagyon direkt. Egyetértett Martsa Piroskával, hogy a szomorúságot szimbolizálja.

**Martsa Piroska:** Igen, vérlázító érzéseket fokoz. Ugye a múltkor volt róla szó, hogy jó lenne, ha megemésztenénk már ezt a dolgot, és valahogy olyan emlékművet csinálni, ami a jövőbe vezet, és hogy nem mindig ezen rágódjunk, bár nehéz nem ezen rágódni. Kérdés, hogy mit akarunk a következő generációnak átadni? A dühöt is átadjuk-e? A 2. abból a szempontból szelídebb, hogy azt mondja, hogy csinálhattok velünk akármit, mi akkor is együtt vagyunk. Ugyanakkor neki továbbra is a 3-as számú pályamű tetszik.

**Iványi Gyöngyvér**: Igen, a 3-as számú pályamű tudna lenni izgalmas, csak ahhoz sokkal nagyobb tér kellene. Tehát el tudnám képzelni valahol az 56-osok terén. De ahhoz rálátás kell. Itt a Bláthy Ottó utca nem teljesen egyenes, és fák is vannak. Sok minden van az útban, ami

betakarja, mivel háttal lenne a Vajda Péter utcának. Ha pedig megfordítjuk, akkor annyira mélyre kerül, hogy mást már nem lehet a térre rakni.

**Ludmann Mihály:** A 3-as számú pályaművel az a problémája, egy olyan szabad téren van, amelyik ebben az irányban dinamikusan szerkesztett, ennek megfelelően egy nézőpontja van. Egy köztérre állított műnél, ami nem fal előtt, vagy épület előtt áll, azért nem szerencsés, hogy a hátulján nincs semmi. Ha hátulról közelítjük meg, nem látunk semmit és el kell előre jönni, hogy lássunk valamit, ebben az esetben a klasszikus emlékművekről kellene példát venni, melyek körbejárva is változatosak.

**Iványi Gyöngyvér**: Vagy talán át lehetne a 2-es számú pályaművet forgatni oldalra, például vagy háttal az iskolának, vagy az óvodának és akkor úgy lehet szervezni, hogy funkcionálisan ossza a teret. És akkor meg lehet oldani, hogy mögötte zöld fasor van, ott meg járda és akkor abból az irányból is a hátulján lenne információ, vagy bármi. Az 1-es pályamű ugye szintén azért szerencsés, mert körüljárható és két nézete van.

**Ludmann Mihály:** A 2-es számú pályaművel az volt a problémája még, hogy a hármas halomba egy figurát is belelát, egy fejet és két vállat.

**Martsa Piroska:** Egyetértett és hozzátette, hogy olyan, mintha le lenne takarva egy nagy masszával.

**Ludmann Mihály:** Felvetette, hogy a hármas halmot lehet-e másképpen elhelyezni a térben, vagy az arányokat megváltoztatni. Kicsit olyan antropomorf lett ez a karakter és véleményem szerint is szerencsétlen megoldás ez a lefolyó bronz részlet.

**Martsa Piroska:** Igen, variálhatna rajta a szobrász. Néha nüanszokon múlik, hogy valami jó, vagy nevetséges. Ugyanakkor az ember nem akar a szobrásznak ötleteket adni.

**Ludmann Mihály:** Véleményem szerint nem kell egyébként attól félni, hogy a szobrászt bizonyos szempontból irányítja a bizottság, hiszen ez egy köztéri emlékmű, a bizottság is felelős azért, hogy igényes alkotás szülessen. Ez egy teljesen természetes és bevett dolog. Egy jó szobrász gúzsba kötve is tud táncolni, hát muszáj. Mert az, hogy a műtermében mit alkot, az az ő dolga, de azért egy köztéri műalkotással nagyon sok mindenki kapcsolatba kerül és éppen ezért a döntéshozóknak nagy a felelőssége.

**Sántha Péterné:** Összegezve az elhangzottakat megállapította, hogy a Helytörténeti Tanács tagjai a 2. számú pályaművet tartják elképzelhetőnek a beadottak közül, azonban szükségesnek tartanak bizonyos módosításokat, a művésszel egyeztetve. Megköszönte mindenkinek a produktív részvételét. A Helytörténeti Tanács ülését lezárta.

Budapest, 2017. augusztus 29.

Összeállította:

Kemper Zsombor sk.
ügyintéző, Városépítészeti Iroda

4. melléklet

| | |
|---|---|
| BUDAPEST FŐVÁROS VIII. KERÜLET JÓZSEFVÁROSI POLGÁRMESTERI HIVATAL | VÁROSÉPÍTÉSZETI IRODA |

*JEGYZŐKÖNYV*

amely készült

**a Bíráló Bizottság**

**Trianon-emlékmű képzőművészeti pályázata tárgyában tartott üléséről**

*Helyszín:* Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal,

(1082 Budapest, Baross utca 63-67., III. em. 300. tárgyaló)

*Időpont:* 2017. augusztus 28. 16h30

*Jelen vannak:*

**Sántha Péterné:** alpolgármester, a Bíráló Bizottság elnöke

**Erőss Gábor:** Képviselő, Bíráló Bizottsági tag

**dr. Ferencz Orsolya:** Képviselő, Bíráló Bizottsági tag

**Pintér Attila:** Képviselő, Bíráló Bizottsági tag

**Zentai Oszkár:** Képviselő, Bíráló Bizottsági tag

**Iványi Gyöngyvér:** főépítész, irodavezető

**Labancz Domonkos:** jegyzőkönyvvezető, ügyintéző Városépítészeti Iroda

A Bizottsági Ülés megnyitása előtt a tagok megismerkedtek a tervekkel, a makettekkel és a művek leírásával.

**Sántha Péterné:** alpolgármester asszony köszöntötte a megjelenteket és megnyitotta a Bíráló Bizottság Ülését, majd ismertette a pályázati kiírást, valamint a Helytörténeti Tanács ülésén elhangzott véleményeket. Az I. sz. pályamű: (továbbiakban: I. pm.) Túlságosan sötét, túlságosan sematikus, nem segíti a megbékélést, emellett három helyen van ilyen típusú emlékmű az országban. A II. sz. pályamű: (továbbiakban: II. pm.) A régi Trianon-emlékművekre, avagy országzászlókra hasonlít, a Helytörténeti Tanács tagjai soknak találják a hármas halmot és az arra ráterített Nagy- Magyarország formájú leplet, de az a döntés született, hogy a mű javításokkal támogatható. A III. sz. pályamű: (továbbiakban: III. pm.) A pályaműhöz hasonlót Helytörténeti Tanács tagjai máshol láttak, véleményük szerint, az az egyik nagyon gyenge pontja, hogy az emlékmű a Vajda Péter utca felé fordítaná a hátát, valamint hogy egyetlen egy pontból érzékelhető az oszlopok összeállása egy Nagy-Magyarországgá. Emellett – a tagok szerint – egy köztéren ennyi objektum adja magát, hogy vizeldének használják.

Alpolgármester Asszony megemlítette, hogy kérte a Helytörténeti Tanács tagjait, hogy észrevételeiket, javítási gondolataikat írásban is küldjék el. Megemlítette továbbá, hogy a Bíráló Bizottságnak az ülésen döntenie kell, tehát egy ajánlást kell megfogalmazni a Képviselő-testület felé. Elmondta, hogy azért kellett rövid határidővel kiírni a pályázatot, mert a *Tér_Köz Pályázatot* már megnyerte a kerület, ezért el kell kezdeni a kijelölt terület megújítását, és azt csak a nyertes pályamű elkészítőjével közösen, folyamatos párbeszédben tudják megtenni. Emellett közösségi tervezés keretében valósul meg a projekt, tehát sokan vesznek benne részt. Mint elnök megkérdezte a tagokat, hogy titkos szavazással döntsenek, vagy minden tag véleményének meghallgatása után szülessen egy közös döntés.

A tagok egyetértettek abban, hogy mindenki véleménye kerüljön meghallgatásra.

**Ferencz Orsolya:** Az I. sz. pm. számára is kételyeket vet fel, hogy azt köztéri vizeldének használják majd, a kilátszó vasrudak olyan hatást keltenek, mintha már átadáskor tönkrement volna az emlékmű, amely áthallás lehet arra vonatkozóan, hogy az ország romokban van, amit nem akar hallani. Nagyon nehezen fedezhető fel, hogy az emlékmű tetején örökmécses lenne. A három pályamű közül igazán a III. sz. pm. tetszik számára, amiatt, mert az alkotás egy pontból egésznek tűnik,ami megmozgatja az ember gondolatait, hogy maga jöjjön rá arra, hogy egy térplasztikát honnan kell ahhoz nézni, hogy valami üzenete legyen. Az a veszélye megvan, hogy mivel környezetétől elkülönül, ezért mögé lehet rejtőzni, tehát ezt mindenképpen valahogy orvosolni kell (be kell majd kamerázni az emlékművet). A legtöbb, valódi fantáziát a három közül a III. pályaműben látja, de ha van már ilyen az országban, az nem segíti a döntéshozatalt. A II. pm. véleménye szerint nem rossz gondolat, de a Nagy-Magyarország úgy értelmezhető, mintha a nagymama lekvárja kifolyt volna az asztalra, tehát nem jut az ember eszébe rögtön először az, hogy Nagy-Magyarország folyik le a hármas halmon. Ennek egyértelműbbnek kellene lennie a szemlélődő számára, hogy az tulajdonképpen micsoda. A megvilágítottságot, tisztántartást, őrzést, úgy kell megoldani, hogy ne legyenek az emlékmű használatából eredődően problémák. Ha választani kell, akkor számára a III. pm. tetszik a legjobban, valamint az I. pm. is szóba jöhet, de az II. pm. véleménye szerint semmiképp, azt kizárná.

**Zentai Oszkár:** Számára az I. pm. tetszik a legjobban, viszont a kiálló vasak számára sem tetszenek, ha a pm. rozsdás vas nélkül készülne, úgy ideális lenne. A III. pm. nagyon monumentális, véleménye szerint nem látható igazán, hogy nem túl nagy-e a helyszínre, vagy méretben pont jó. A mondanivalójában ugyanakkor ez tekinthető a legerősebbnek. Megemlíti, hogy a minimumkövetelménye egy ilyen emlékműnek az, hogy kamerákkal úgy kell körbevenni, valamint kitáblázni, hogy senki se próbálja meg ne rendeltetésszerűen használni azt. A II. pm. neki nem tetszik, a Nagy-Magyarország úgy néz ki, mint egy elfolyó tükörtojás, de meggyőzhető arról, hogy szép, csak Ő nem látja meg benne a mondanivalót. Az általa javasolt sorrend az I. pm., a III. pm. amiről meg lehet győzni, hogy jó, és végül a II. pm. amiről nehezen győzhető meg, hogy jó.

**Pintér Attila:** Számára a III. pm. tetszik a legjobban, egyrészt azért, mert a másik két alkotásban benne van a kesergés, bánkódás, pusztulás. Az I. pályaművön a kilátszó rozsdás vasak és a letöredezett beton, a II. pályaműn pedig a lecsúszó Nagy-Magyarország, tehát a lecsúszás érzése nem közvetít jót, véleménye szerint lassan 100 év után ne állítson senki szomorkás emlékművet. A III. pályaművel kapcsolatban megjegyzi, hogy sajnálja, hogy az alkotó a maketten nem ábrázolta azt, hogy az emlékű rengeteg információt ad, tehát például feliratokat híres emberekről, akik az egyes országrészekről származtak. Megemlíti, hogy a felületekre valamiféle grafika is kerül, valamint a térkőben különböző világító piktogramok

jelennek meg, melyek a magyar mondavilágot jelenítik meg. A mű érdekesebb lehet gyermekeknek is, mert össze tudják rakni. A mű tájolásán – véleménye szerint – lehet segíteni. Véleménye szerint, minden műre jellemző lehet, hogy közvécének lehet használni, de azt ki lehet akár úgy küszöbölni, hogy akár egy ízléses kerítéssel körbekeríteni, ebben az esetben nemcsak az emlékművet, hanem magát a teret is körbekeríthetővé lehetne tenni, így is védve az emlékművet a vandálok és a rongálás ellen. Szerinte is elkerülhetetlen lesz a tér védelme, bármelyik pályaművet is választja a bizottság. A III. pályaművet javasolja első helyre, a II. pályaművön nem tetszik számára a lecsúszó Nagy-Magyarország, a II. és I. között, ha választania kell, akkor az I. pályaművet teszi első helyre, ugyanakkor a II. pm. klasszikus országzászló motívumai jobban felfedezhetőek, de az számára mégsem tetszik.

**Erőss Gábor:** A II. pm. véleménye szerint elcsodálkoztató, hogy mi lehet a hármas halmon úgy elfolyva, és a művészi koncepció nagyon gyenge. Megemlíti, hogy ha már egyszerű, legyen tetszetős, de szerinte a II. pm. még csak annak sem mondható. A III. pm. szerinte nagyon eredeti ötlet, izgalmasnak tartja azt, hogy a művet egy pontból kell nézni, ami számára nagyon tetszik, ugyanakkor az lenne a kérdése az alkotóhoz, hogy a nézőpontba hogyan jutnak el a nézők, vagy mit kell oda elképzelni, esetleg egy kilátót, vagy egy emelvényt. A bizottsági tag megkérdezte a Főépítész Asszonyt, hogy milyen magas lenne a kilátópont a talajszinttől, aki azt a választ adta, hogy a műleírás alapján az egy átlagos magasságú ember szemmagasságával egyenlő mértékű lenne. Az I. pályaműben számára az anyaghasználat modernsége adja a mű újszerűségét, eredetinek tűnik számára az a gondolat, hogy ki van marva a beton, véleménye szerint a vasrudak láthatósága (a vasbeton szerkezet) szimbolikus jelentéstartalommal bír, hogy azok összekötik a szétszakított területeket. Ugyanakkor a térkép, ami kirajzolódik, az azonosulást, a felismerést lehetővé teszi, ugyanakkor a mű szimbólumrendszere – tehát a történelmi Magyarország ábrázolásmódja – túl klasszikus. Azonban az egész mű egy betontömb, ami képernyőt is formál, mint akár egy Youtube videó, amin szerepel a dátum és a helyszín. A II. pályaművet kizárná, ugyanakkor a másik két pályaművet erősnek érzi. Véleménye szerint minden alkotó figyelt arra, hogy a majdani emlékművet ne közvécének használják, a tér berendezésén múlik az, hogy azt a későbbiekben hogyan fogják használni.

**Iványi Gyöngyvér:** Előadta ugyanazt, mint amit a Helytörténeti Tanács ülésén is elmondott. Szerinte a pályaművek sokkal jobban sikerültek, mint az előző fordulóban, egyértelműbbek az alkotások, mégis különbözőek. Elsőre számára az I. pm tetszett azért mert markáns, nem túl magas, mégis emberi léptékű (2,5m magas), körüljárható, tehát mind a két irányból ugyanaz látható, szinte mindegy, hogy a téren belül hova kerül elhelyezésre. Veszélyforrásnak érzi a mű tetején égő örökmécsest, de szép szimbólumnak tartja. Ugyanakkor véleménye szerint, ha az ember ránéz a műre, akkor haragot érez, a Helytörténeti Tanács ülésén is szóba került az, hogy milyen érzéseket generál az adott személyben az emlékmű. A II. pm., amely a klasszikus országzászlónak mondható, a lefolyó Nagy-Magyarországgal rossz képzeteket ad. Ha a bizottság olyat szeretne, ami nagyon közérthető, könnyen befogadható, akkor a II. pályaművet lehet úgy alakítani – hogyha a művész beleegyezik – hogy kicsit az arányokon javítva a térben való mozgatással megváltoztatni az emlékművet. El kell dönteni, hogy az emlékmű az egész kerületnek szól-e vagy csak a tisztviselőtelepieknek, mert a művész elképzelése szerint a Tisztviselőtelep felé fordul az emlékmű. A Vajda Péter utca felé fordulhatna, vagy 90 fokkal el lehetne fordítani. A III. pm. jó ötlet, de akkora helyet foglal el a térből, hogy az egész rendelkezésre álló területet gyakorlatilag elfoglalja. Tehát azt a szempontot is figyelembe kell venni, hogy lesz egy tájépítészeti terv, aminek figyelembe kell vennie a nyertes emlékművet, együtt kell dolgozni a művésszel. Annyi ötlete van az Önkormányzatnak a helyszínre, olyan egyéb közösségi funkciók is szóba kerülnek itt,

amelyek nem csak kifejezetten a trianoni megemlékezésről szólnak, hanem egyéb közösségi funkciók is tervben vannak. A Főépítész Asszony attól fél, hogy a III. pm megvalósulásakor lehet, hogy nem nagyon maradna hely másnak. Tehát végig kell gondolni, hogy az emlékmű hogyan osztja meg a teret, ugyanakkor nagyon szép tudna lenni, ha tényleg az összes részlete megvalósul. Ugyanakkor a Főépítész Asszony megemlíti, hogy a költségkerettel a végén a művésznek gondja lehet, mert a pályázó a tervben három verziót ad és a legkisebb költségvetésű, legkisebb vastagságú elemekkel operáló változat jön csak ki a 10 millió forintos keretösszegből és az nem biztos, hogy minden részletében ugyanolyan lesz, mint ami a látványtervben és a leírásban szerepel. Az elhangzottak végén a bizottságnak valamilyen rendszer szerint történő sorrend felállítását javasolta. Elmondta, hogy a bizottságnak valamilyen ajánlást kellene megfogalmaznia a Képviselő-testület számára.

**Zentai Oszkár:** Kérte, hogy a bizottság munkájának eredményeképpen valamilyen módon mindenképpen kerüljön megállapításra az, hogy a második pályázati körben a beérkező pályaművek valóban színvonalasabbak, mint az első körben voltak, és megállapíthatná a bizottság a sorrenden túl azt, hogy a pályaművek mindegyike alkalmas a Képviselő-testületnek való előterjesztésre. Felszólalásában kérte a tagokat a sorrendben való megegyezésre.

**Iványi Gyöngyvér:** Ismertette a pályaművek érkezési sorrendben történt számozását, valamint megemlítette, hogy a pályázat meghívásos volt, de titkos.

**Sántha Péterné:** Megemlítette, hogy nem fejtette ki részletesen az elején véleményét, csak felvezette az ülést a Tanács tagjainak véleményével. Egyetértett a Főépítész Asszonnyal abban, ha a III. pm. bele szeretne férni a költségkeretbe, akkor egyes elemei esetleg instabilak lehetnek, így talán nehezebben valósítható meg, valamint valóban nagy tér kell hozzá. Az I. pm. fotókon való megtekintése megfogta, de amikor maketten látta a művet, az meghökkentette. A II. pm esetében jó a gondolat, hogy a hármas halmot, Nagy- Magyarország sziluettje, mint egy Szent István-i palást betakarja, de a koncepción valahogy változtatni kell, azt nem tartotta szerencsésnek. Vagy úgy lehetne alkalmas, hogy valamit ki kell hagyni belőle vagy más anyagokkal, ugyanakkor a pályamű mindenki számára közérthető. Megemlítette, hogy a Helytörténeti Tanács egyik tagja jelezte, hogy szerinte mindhárom beérkezett pályamű egy kicsit közhelyes, ugyanis véleménye szerint az országban a művészeknek semmi más nem jut eszébe egy Trianon emlékmű megalkotásakor, mint a Nagy-Magyarország térkép valamilyen módon történő ábrázolása.

**Ferencz Orsolya:** Hozzátette, hogy a III. pályaműről még az a véleménye, hogy az a gondolat, hogy szét is van darabolva, de egységbe is hozható és a nézőn múlik, hogy honnan nézi, tehát attól függ, hogy a néző mit gondol, illetve mit lát. Ha akarja egy kupac országrészt lát és romokat, ha akarja és megtalálja a megfelelő látásszögét, akkor egységet, erőt és akár egy perspektívát. A gondolat – ha megvalósítható, ha nem – véleménye szerint nagyon megfogja az embert, a szemlélő interaktív szerepe egyedül a III. pályaműben érhető tetten, tehát a néző aktív részesévé válik a történetnek, és rajta múlik mit lát és honnan nézi. Az I. és II. pm. véleménye szerint sablonos, eredeti gondolat egyedül a III. pályaműben található.

**Pintér Attila:** Egyetértett az előtte szólóval abban, hogy a III. pm. bevonja a nézőt, a másik kettő véleménye szerint is sablonos, ott a néző passzív, az I.-II. pályaműnél nem érhető tetten az interakció az emlékmű és a nézők között. A II. pm esetében megjegyzi, hogy a lecsúszott Nagy-Magyarország szimbolikája, a lecsúszott országot szimbolizálja, ami nagyon negatív.



8

A tagok egyesével – rövid indokolás megfogalmazása mellett – szavaztak az egyes pályaművekről. Az alábbi táblázat a tagok egyes pályaművekre leadott szavazatát mutatja.

| Bíráló bizottsági tag | Az egyes pályaművek javasolt sorrendje | | |
|---|---|---|---|
| | I. sz. pm | II. sz. pm | III. sz. pm |
| Sántha Péterné | 3. | 1. | 2. |
| Zentai Oszkár | 1. | 3. | 2. |
| dr. Ferencz Orsolya | 2. | 3. | 1. |
| Pintér Attila | 2. | 3. | 1. |
| Erőss Gábor | 1. | 3. | 2. |

**Sántha Péterné:** Megköszönte mindenkinek az aktív részvételét. A Bíráló Bizottság ülését lezárta.

Budapest, 2017. augusztus 30.

A jegyzőkönyvet összeállította:

Labancz Domonkos sk.
ügyintéző, Városépítészeti Iroda

| | | |
|---|---|---|
| | **BUDAPEST FŐVÁROS VIII. KERÜLET JÓZSEFVÁROSI POLGÁRMESTERI HIVATAL** | **VÁROSÉPÍTÉSZETI IRODA** |

*JEGYZŐKÖNYV*

amely készült

**a Bíráló Bizottság**

**Trianon-emlékmű képzőművészeti pályázata tárgyában tartott üléséről**

*Helyszín:* Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal,

(1082 Budapest, Baross utca 63-67., III. em. 300. tárgyaló)

*Időpont:* 2017. szeptember 6. 11h10

*Jelen vannak:*

**Sántha Péterné:** alpolgármester, a Bíráló Bizottság elnöke

**Erőss Gábor:** Képviselő, Bíráló Bizottsági tag

**dr. Ferencz Orsolya:** Képviselő, Bíráló Bizottsági tag

**Zentai Oszkár:** Képviselő, Bíráló Bizottsági tag

**Iványi Gyöngyvér:** főépítész, irodavezető, jegyzőkönyvvezető

A bizottsági ülés összehívásának oka: a pályaművek alkotóinak nevét és elérhetőségét tartalmazó zárt borítékok bontása, tekintettel arra, hogy a 2017. augusztus 30-i ülés időpontjában a 3.sz. pályaműhöz még nem pótolta az alkotó az azonosító adatokat tartalmazó zárt borítékot.

**Sántha Péterné:** alpolgármester asszony köszöntötte a megjelenteket, akik megállapították, hogy a 3 db boríték sértetlen, majd kérte Főépítész Asszonyt, hogy nyissa fel a borítékokat.

**A borítékok tartalma alapján:**

1. sz. pályamű alkotója: Kelemen Zénó szobrászművész
2. sz. pályamű alkotója: Mihály Gábor szobrászművész
3. sz. pályamű alkotója: Somogyi Márton festőművész, restaurátor

**Sántha Péterné:** Megköszönte mindenkinek az aktív részvételét. A Bíráló Bizottság ülését lezárta.

Budapest, 2017. szeptember 6.

A jegyzőkönyvet összeállította:

Iványi Gyöngyvér sk.
főépítész, irodavezető, Városépítészeti Iroda

10